

AMICS DE L'ART VELL. LA DEFENSA DEL PATRIMONI EN TEMPS DIFÍCILS

D'un temps ençà (els darrers 30-40 anys), l'Empordà i la vila costanera de l'Escala han sigut espectadors del naixement de nombroses associacions, entitats i, darrerament, plataformes orientades a salvar diversos elements del seu Patrimoni Cultural. A nivell comarcal, durant els darrers anys del franquisme, la defensa del patrimoni es va centrar en la salvaguarda d'un element natural de primera magnitud: els Aiguamolls de l'Empordà, en la qual participaren un grup de joves escalencs.

En l'àmbit local, a l'estiu de 1975 nasqué la Comissió per a la Defensa de l'Arquitectura Popular¹, la qual perseguia la salvació de l'especulació urbanística i la protecció de dos elements arquitectònics singulars de la vila: el Cementiri mariner i l'Alfolí de la Sal; la feina endegada per aquella comissió fructificà l'any 1978, quan el Ministeri de Cultura declarà els dos edificis *Monumentos histórico-artísticos*; 15 anys més tard (1993) els dos elements patrimonials

foren declarats Bé Cultural d'Interès Nacional per la Generalitat de Catalunya, si bé el darrer d'ells estigué en mans privades fins el 2006².

En els darrers 10 anys, l'Escala ha presenciat el naixement de tres plataformes. Les dues primeres, el "Fòrum Transversal. Un altre món és possible" i "Salvem l'Empordà", han lluitat pel salvament dels valors naturals i arqueològics dels terrenys de la Muntanya Rodona i, sobretot, de Vilanera, on volia construir-se un camp de golf. La darrera, la plataforma "L'Alfolí per al poble", va néixer l'agost de 2003 davant l'alerta que el llavors propietari volia vendre l'immoble i l'entitat pretenia que l'edifici fos adquirit per l'administració pública; no obstant això, les negociacions no fructificaren fins el 2 de gener de 2006, quan l'Alfolí passà a ser de titularitat pública, i d'aquest fet ja han transcorregut 5 anys i l'edifici s'està reformant i adequant com a equipament cultural, les funcions del qual caldrà concretar.

Es pot veure, per tant, com la defensa del Patrimoni Cultural en tots els seus àmbits ha estat una lluita que ha arrelat en els darrers temps i que encara avui dia manté viva el *Centre d'Estudis Escalencs* (fundat el 1976 i legalitzat com entitat el 1980), el Fòrum l'Escala-Empúries i, com no, el CEDRHE. Tanmateix, aquesta lluita no és un fet recent, sinó que té tradició tant a Catalunya com a l'Escala, i un exemple clar d'aquest fet n'és l'associació *Amics de l'Art Vell* (AAV), tant en l'àmbit català com amb la presència d'una delegació a l'Escala, la qual tingué els seus precedents.

Sigui aquest article, doncs, un reconeixement i homenatge a totes aquelles persones que, des de fa molts anys, han vetllat pel llegat dels nostres avantpassats i, alhora, un esperonament i impuls per a tots aquells que continuen vetllant pel Patrimoni Cultural i Natural de l'Escala. Força i endavant!

L'ENTITAT AMICS DE L'ART VELL

L'origen de l'associació Amics de l'Art Vell, concebuda amb l'objectiu de vetllar pel patrimoni artístic, arquitectònic i arqueològic de Catalunya i difondre'l, fou el fruit d'un període preparatori iniciat el 1926 i que culminà amb el naixement de l'entitat al final de la dècada dels anys vint. Durant aquest període, els impulsors incansables per a la seva constitució foren 4 entitats barcelonines destacades: el Centre Artístic, l'Ateneu Barcelonès, el Centre Excursionista de Catalunya i el Foment de les Arts Decoratives, encapçalades per llurs presidents: el dibuixant Alexandre Cardunets³, l'escriptor Pere Corominas⁴, Francesc Maspons⁵ i l'interiorista Santiago Marco⁶, respectivament⁷. També reberen el suport d'altres persones destacades i conegudes, com el prehistoriador Pere Bosch i Gimpera, l'historiador i arqueòleg Josep de C. Serra i Ràfols, el polític conservador Francesc Cambó, l'escriptor i pedagog Joaquim Pla i Cargol, etc.

Els estatuts de l'associació, redactats per Pere Corominas, van ser aprovats el 16 de gener de 1929 i després van ser presentats al Govern Civil de Barcelona⁸. Posteriorment, es procedí a l'elecció del Comitè de Direcció, el qual quedà constituït de la següent forma⁹:

President: Pere Bosch i Gimpera
Tresorer: Albert Bernis i Comas
Comptador: Jeroni Martorell i Tarrats
Vocal 1r: Manuel Trens, prevere
Vocal 2n: Feliu Elias i Bracons
Vocal: Josep Danés i Torras
Vocal: Ramon Puig i Gairalt
Secretari general: Cèsar Martinell i Brunet

Després de la constitució del Comitè, aquest va decidir establir la residència social a l'edifici del Centre Excursionista de Catalunya, al carrer Paradís núm. 10, doncs fou qui va oferir soplugu a la nova associació.

El 28 de març de 1929 es presentà al Govern Civil l'acta de constitució i, posteriorment, el Consell de Direcció resolgué algunes de les prescripcions estatutàries que l'entitat s'havia fixat. Una d'elles, prevista a l'article 5è dels estatuts, fou la creació d'un Consell Consultiu format